नामांक Roll No.

Sl.No. :

No. of Questions – 23

No. of Printed Pages – 7

VU–86–Vyak. Shastra (D&D)

वरिष्ठ उपाध्याय (मूक–बधिर) परीक्षा, 2023

VARISHTHA UPADHYAYA (DEAF & DUMB) EXAMINATION, 2023

व्याकरणशास्त्रम् (ऐच्छिकम्)

समय : 4 घण्टे 15 मिनट

पूर्णांक : 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामांकः अनिवार्यतो लेखनीयः।

2) **सर्वे** प्रश्नाः अनिवार्याः।

3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि उत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।

4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वेषां खण्डानामुत्तराणि एकत्र एव लेखनीयानि।

5) सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतमाध्यमेन एव लेखनीयानि।

यहाँ से काटिए

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

यहाँ से काटिए

खण्डः – 'अ'

1) वस्तुनिष्ठ प्रश्ना :–

i) लिह् शब्दस्य सप्तम्यन्तं रूपमस्ति– **[1]**

अ) लिहोः　　ब) लिहि

स) लिट्त्सु　　द) त्रीणि

ii) 'सौ च' इति सूत्रेण दीर्घो भवति– **[1]**

अ) सौ परे　　ब) सुपि परे

स) तिङि परे　　द) ङौ परे

iii) चतुर् शब्दो नित्यं वचनान्तोऽस्ति– **[1]**

अ) एकवचनान्तः　　ब) द्विवचनान्तः

स) बहुवचनान्तः　　द) चतुर्वचनान्तः

iv) 'चतसृणाम्' इत्यत्र णत्वं भवति– **[1]**

अ) 'अट्कुप्वाङ्नुम्व्यवायेऽपि' इत्यनेन

ब) 'रषाभ्यां नो ण समानपदे' इत्यनेन

स) 'पूर्वपदात्सञ्ज्ञायामगः' इत्यनेन

द) 'ऋवर्णान्नस्य णत्वं वाच्यम्' इत्यनेन

v) नहो हस्य भवति– **[1]**

अ) घः　　ब) ढः

स) धः　　द) सु

vi) 'तुदन्ती' इत्यत्र नुमागमविधायकं सूत्रं किम्? [1]

अ) आच्छीनद्योर्नुम् ब) वा नपुंसकस्य

स) शप्श्यनोर्नित्यम् द) नामि

vii) गवाक्ष्शब्दस्य सप्तसु विभक्तिषु आहत्य कति रूपाणि भवन्ति? [1]

अ) नवाधिकशतम् ब) अष्टचत्वारिंशत्

स) सप्तत्रिंशत् द) सप्तविंशत्यधिकपञ्चशतम्

viii) 'पुनर्' इत्यत्र अव्ययसञ्ज्ञासूत्रमस्ति– [1]

अ) तद्धितश्चासर्वविभक्तिः ब) स्वरादिनिपातमव्ययम्

स) अव्ययीभावश्च द) कृन्मेजन्तः

ix) त्रिषु लिङ्गेषु किं सदृशं भवति? [1]

अ) सुबन्तम् ब) तिङन्तं कृदन्तं च

स) तद्धितान्तम् द) अव्ययम्

x) 'कर्त्री' इत्यत्र कः प्रत्ययः? [1]

अ) ङीप् ब) ङीन्

स) ङीष् द) ई

xi) ऊर्मिशब्दः कस्मिन् लिङ्गे प्रयुज्यते? [1]

अ) पुल्लिङ्गे ब) स्त्रीलिङ्गे

स) पुल्लिङ्गे स्त्रीलिङ्गे च द) नपुंसकलिङ्गे

xii) 'सोपधः' इति सूत्रस्य किम् उदाहरणमस्ति? [1]

अ) पनसम् ब) बुसम्

स) साहसम् द) वत्सः

2) रिक्तस्थानानि पूरयत –

i) इदमोऽन्वादेशे .... । [1]

ii) प्रथमायाश्च .... भाषायाम् । [1]

iii) केवलमामक .... । [1]

iv) 'मृद्वी' इत्यत्र वोतो गुणवचनात् इति सूत्रेण .... प्रत्ययो भवति। [1]

v) भूमिविद्युत्स .... । [1]

vi) गृहमेहदेह ....। [1]

3) अति लघूत्तरात्मक प्रश्ना :–

i) युष्मदस्म दोः मपर्यन्तस्य जसि परे कौ आदेशौ भवतः? **[1]**

ii) 'ष्णान्ता षट्' इति सूत्रस्य अर्थो लेख्यः। **[1]**

iii) 'इयम्' इत्यत्र दस्य क आदेशः? **[1]**

iv) 'दीव्यन्ती' इत्यत्र नुमागमः केन सूत्रेण भवति? **[1]**

v) 'विसृपः' इत्यत्र अव्ययसञ्ज्ञासूत्रं लिखत। **[1]**

vi) 'भवती' इत्यत्र ङीप् – प्रत्ययः केन सूत्रेण भवति? **[1]**

vii) क्रियाजनकत्वं किं भवति? **[1]**

viii) 'कृष्णः' इत्यत्र प्रथमाविभक्तिः केन सूत्रेण भवति? **[1]**

ix) 'पुण्येन दृष्टो हरिः' इत्यत्र पुण्येनेत्यत्र तृतीया केन भवति? **[1]**

x) 'आख्यातोपयोगे' इति सूत्रस्य अर्थो लेख्यः। **[1]**

xi) 'निधिः' इति शब्दः कस्मिन् लिङ्गे प्रयुज्यते? **[1]**

xii) 'दैवम्' इत्यत्र लिङ्गविधायकं सूत्रं लिखत। **[1]**

खण्डः – 'ब'

4) 'अनड्वान्' इति रूपं साधयत। [2]

5) 'इदोऽय् पुंसि' इति सूत्रं व्याख्यायताम्। [2]

6) 'सः' इति रूपं साधयत। [2]

7) 'सजूः' इति प्रयोगः साधनीयः। [2]

8) 'अपो भि' इति सूत्रं व्याख्यायताम्। [2]

9) 'अहन्' इति सूत्रं व्याख्येयम्। [2]

10) 'दण्डि' इति रूपं साधयत। [2]

11) 'कृन्मेजन्तः' इति सूत्रस्य सोदाहरणमर्थो लेख्यः। [2]

12) 'डाबुभाभ्यामन्यतरस्याम्' इति सूत्रं व्याख्येयम्। [2]

13) 'ईप्सितः किम्? पुष्पेभ्यो वने स्पृहयति' इति स्पष्टयत। [2]

14) 'यतश्च निर्धारणम्' इति सूत्रं व्याख्येयम्। [2]

15) अक्षशब्दः इन्द्रियेऽर्थे केन सूत्रेण कस्मिन् लिङ्गेच प्रयुज्यते? [2]

16) 'श्रीः' इत्यत्र केन सूत्रेण किं लिङ्गंच भवति? [2]

खण्डः – 'स'

17) अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः सिद्धिः विधेया – [3]

अ) विश्वौहः ब) महान् स) असौ

18) अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः सिद्धिः लेख्या – [3]

अ) चतस्रः ब) अस्यै स) आशीः

19) अधोलिखितेषु कौचिद् द्वौ प्रयोगौ साधनीयौ – [3]

अ) वाः ब) इमानि स) अहोभ्याम्

20) अधोलिखितेषु प्रयोगद्वयं साधनीयम्– [3]

अ) सुधां क्षीरनिधिं मथ्नाति। ब) हरये रोचते भक्तिः। स) मातुः स्मरति।

खण्डः – 'द'

21) निम्नलिखितेषु कौचिद् द्वौ प्रयोगौ साधनीयौ– [4]

अ) सुद्यौः ब) राज्ञः

स) पन्थाः द) युष्माकम्

22) अधोलिखितेषु कौचिद् द्वौ प्रयोगौ साधनीयौ– [4]

अ) अजा ब) कुमारी

स) नारी द) सहोरूः

23) अधोलिखितेषु प्रयोगद्वयं साधनीयम्– [4]

अ) शत्रून् अगमयत् स्वर्गम्। ब) अन्तरेण हरिं न सुखम्।

स) रामेण बाणेन हतो बाली। द) हिमवतो गङ्गा प्रभवति।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE